

Příloha 3

Vazba na systém monitoringu NRP, ostatní OP a Dopravní politiku, Politiku ochrany klimatu a další relevantní národní a mezinárodní koncepce

Obsah

1.	VYHODNOCENÍ VAZBY INDIKÁTOROVÉ SOUSTAVY NA INTERVENČNÍ RÁMEC.....	3
2.	VAZBA NAVRHOVANÝCH INDIKÁTORŮ KE KONCEPCÍM OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, RESP. JEJICH INDIKÁTORŮ.....	4
2.1.	MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY	4
2.2.	NÁRODNÍ DOKUMENTY:.....	4
	<i>DOPRAVNÍ POLITIKA ČR NA LÉTA 2005 – 2013.....</i>	<i>4</i>
	<i>NÁRODNÍ PROGRAM SNIŽOVÁNÍ EMISÍ ČESKÉ REPUBLIKY (2007).....</i>	<i>5</i>
	<i>NÁRODNÍ PROGRAM NA ZMÍRNĚNÍ DOPADŮ ZMĚNY KLIMATU V ČESKÉ REPUBLICE.....</i>	<i>5</i>
	<i>STRATEGICKÝ RÁMEC UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ČR (2009) .....</i>	<i>6</i>
	<i>STÁTNÍ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 2004 – 2010 .....</i>	<i>6</i>
	<i>DLOUHODOBÝ PROGRAM ZLEPŠOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU OBYVATELSTVA ČR – ZDRAVÍ PRO VŠECHNY V 21. STOLETÍ.....</i>	<i>7</i>

Zařazením tohoto bodu předkládají řešitelé komplexní přehled vazeb indikátorů na relevantní mezinárodní a národní koncepce v oblasti vlivu dopravy na ŽP. Informace uvedené v tomto rozboru byly využity pro výběr finální sady indikátorů hodnocení dopadů OPD na ŽP.

1. Vyhodnocení vazby indikátorové soustavy na intervenční rámec

V rámci implementace Národního strategického referenčního rámce (NSRR) je sledován vliv NSRR na ŽP dle ustanovení §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění.

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) jako předkladatel této koncepce v rámci Strukturálních fondů (SF) je povinno zajistit sledování a rozbor vlivů schváleného NSRR na životní prostředí a veřejné zdraví.

Z podmínek obsažených ve stanovisku Ministerstva pro životní prostředí (MŽP) k SEA vyplývá povinnost sledovat dopady NSRR na životní prostředí. K tomuto účelu bylo stanoveno 21 hlavních environmentálních kritérií a indikátorů, které mají v závislosti na jejich relevanci sloužit k posouzení a výběru jednotlivých projektových žádostí.

Všechny operační programy včetně OPD mají povinnost si z tohoto seznamu 21 hlavních kritérií vybrat alespoň jedno environmentální kritérium, které budou v rámci svého operačního programu předkládat k vyjádření žadatelům ve webové žádosti a následně sledovat jako tzv. environmentální indikátor.

V dosavadní praxi výběru projektů z OPD nebylo dle informací od zadavatele možné zcela tento požadavek naplňovat. Environmentální indikátory byly sledovány pouze u některých projektů a navíc nebyl systematicky sledován jeden indikátor nebo omezená skupina indikátorů relevantní pro podporované projekty, ale k různým projektům byly sledovány různé indikátory, tudíž vypovídací hodnota získaných dat je pro sledování dopadů OPD na životní prostředí velmi omezená.

Pro sledování vlivů OPD na životní prostředí byly v rámci řešení této studie vybrány některé indikátory (kritéria) ze sady 21 hlavních environmentálních kritérií (indikátorů) pro sledování NSRR, čímž by byla splněna podmínka sledování minimálně jednoho indikátoru (kritéria) z výše uvedené sady.

Vybrané indikátory ze sady 21 hlavních environmentálních kritérií (indikátorů):

- Snížení emisí skleníkových plynů z dopravy (tuny CO₂ ekv./rok)
- Počet obyvatel vystavených nadměrnému hluku z dopravy (počet)
- Emise oxidů dusíku z dopravy (tun/rok)

2. Vazba navrhovaných indikátorů ke koncepcím ochrany životního prostředí, resp. jejich indikátorům

Navržený systém sledování dopadů realizace OPD na životní prostředí respektuje cíle ochrany životního prostředí stanovené na národní a mezinárodní úrovni a navazuje na systém monitoringu těchto dokumentů. Tudíž, na základě vyhodnocení indikátorů OPD, resp. jeho vlivů na životní prostředí lze též posoudit, zda OPD přispívá k plnění těchto cílů či naopak.

Na základě obsahu OPD byly identifikovány hlavní dokumenty na národní a mezinárodní úrovni, které řeší problematiku vlivů dopravy na životní prostředí. Národní dokumenty vychází z mezinárodních níže uvedených dokumentů:

2.1. Mezinárodní dokumenty

Kjótský protokol

Rámcová úmluva o změně klimatu (1994)

6. akční program ES pro životní prostředí

Bílá kniha EU: Evropská dopravní politika do roku 2010 – čas rozhodnout

2.2. Národní dokumenty:

Dopravní politika ČR na léta 2005 – 2013

Dopravní politika je základním strategickým dokumentem pro oblast dopravy v ČR pro období do roku 2013. V kontextu mezinárodních závazků, potřeb a finančních možností řeší základní aktuální témata v dopravě. V této souvislosti se Dopravní politika zaměřuje na zlepšení podmínek pro kvalitní dopravní obslužnost regionů a celého území ČR, které by měly usilovat o rovnováhu mezi kvalitou veřejných dopravních služeb a racionálnějším využitím osobních automobilů, možnosti ovlivnění dělby přepravní práce a stanovení objektivně spravedlivých plateb za dopravu a přepravu.

Dopravní politika se též dotýká vlivů dopravy na životní prostředí. Stanovuje cíle a k nim indikátory pro sledování vlivů dopravy na životní prostředí. Celkem jsou sledovány 3 skupiny indikátorů vlivů na životní prostředí:

1. Spotřeba energie v dopravě
2. Celkové emise z dopravy
3. Měrné emise z dopravy

Navrhovaná sada indikátorů pro sledování dopadů OPD na životní prostředí obsahuje některé indikátory, které jsou sledovány v rámci dopravní politiky. Jedná se o:

- emise oxidu uhličitého (CO₂) za jednotlivé druhy dopravy,
- emise NO_x za jednotlivé druhy dopravy.

V rámci OPD však tyto indikátory nebudou sledovány čistě podle druhů dopravy, nicméně dle prioritních os a za celý program.

V oblasti spotřeby energie, která je v rámci Dopravní politiky sledována, je pro OPD navržen indikátor, který sleduje, nakolik se celkové investice do dopravy projevují v úspoře energie v dopravě.

Národní program snižování emisí České republiky (2007)

Je základním strategickým dokumentem pro problematiku emisí do ovzduší v ČR. Povinnost zpracovat Národní program snižování emisí České republiky je stanovena v § 6 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, který tímto transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/81/ES z 23. října 2001, o národních emisních stropcích pro některé znečišťující látky (dále jen "NECD"). Integrovaný národní program snižování emisí v České republice byl schválen v roce 2004 a byl přijat usnesením vlády České republiky č. 454/2004. Jeho aktualizace proběhla v roce 2006 v souladu s požadavky na revize národních programů podle NECD.

S ohledem na současný nevyhovující stav kvality ovzduší a vzhledem ke snaze splnit cíle, ke kterým se členské státy zavázaly přijetím Tematické strategie o znečišťování ovzduší, přijaté Evropskou komisí dne 21. září 2005 (COM(2005)446 final), byla přijata adekvátní opatření ke snížení znečišťování ovzduší PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyrenem a NO_x.

V sektoru dopravy (MD, MŽP) jsou navržena následující opatření, která mají vazbu k OPD:

- podpora kombinované dopravy a městské hromadné dopravy,
- zvýšení průjezdnosti silničních komunikací,

Navržená sada indikátorů pro sledování dopadů OPD navazuje na indikátory tohoto programu, resp. na indikátor Emise oxidů dusíku - Celkové roční národní emise oxidů dusíku, který využívá pro sledování dopadů OPD z hlediska produkce emisí oxidů dusíku.

Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice

Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR představuje aktualizovaný dokument ke Strategii ochrany klimatického systému Země v České republice schválené v roce 1999. Tento program definuje základní cíle a opatření v oblasti změny klimatu tak, aby v maximální možné míře zajišťoval splnění redukčních emisních cílů v duchu mezinárodních dohod, reflektoval současnou i výhledovou sociálně-ekonomickou situaci ČR a přispěl k podpoře udržitelného rozvoje.

Program navrhuje některá opatření v sektoru dopravy. Mezi klíčová opatření patří aplikace mezinárodních technických standardů pro dopravní prostředky v oblasti životního prostředí a bezpečnosti, podpora postupného přesunu části objemů osobní a nákladní přepravy v silniční a letecké dopravě na dopravu železniční, ROLA a kombinovanou, podpora budování příslušné infrastruktury pro rozvoj nemotorizovaných druhů dopravy, podpora veřejné osobní dopravy, rozvoje její infrastruktury a zavádění integrovaných dopravních systémů, podpora zlepšení organizace a regulace silniční dopravy a podpora výzkumu, vývoje a aplikace alternativních druhů pohonů vozidel a plynofikace dopravy na zemní plyn. Za významné lze považovat budování husté sítě oddělených cyklostezek, jako základ alternativní bezemisní každodenní dopravy.

Z navržených opatření řeší OPD pouze dílčí část. K výše navrženým opatřením jsou v rámci monitoringu národního programu sledovány následující indikátory s vazbou na OPD:

- Investice do rozvoje systémů veřejné dopravy (mil. Kč) vztahované k výkonům
- Zvýšení přepravních výkonů v železniční dopravě (tkm, oskm)
- Přepravní objemy v kombinované dopravě (tuny)

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2009)

Úlohou Strategického rámce udržitelného rozvoje České republiky je vytvořit konsensuální rámec pro zpracování dalších materiálů koncepčního charakteru (sektorových strategií, politik či akčních programů) a být tak důležitým východiskem pro strategické rozhodování v rámci jednotlivých resortů, krajů, měst a obcí i pro meziresortní spolupráci a spolupráci se zájmovými skupinami.

Stanovuje cíl relevantní k posouzení dopadů OPD na životní prostředí v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a fragmentace krajiny:

Cílem vyplývajícím z Kjótského protokolu je dosáhnout snížení celkových emisí skleníkových plynů o 8 % v období 2008 – 2012 vůči roku 1990.

Přijetím klimaticko-energetického balíčku se EU zavázala ke snížení emisí skleníkových plynů o 30 % do r. 2020 vůči r. 1990 za předpokladu, že dojde k celosvětové a komplexní dohodě pro období po r. 2012 a že další rozvinuté země se zaváží ke srovnatelnému snížení emisí. Snížení celkových emisí skleníkových plynů o nejméně 20 % do r. 2020 vůči roku 1990 je jednostranným závazkem EU bez ohledu na výsledek mezinárodních vyjednávání o nastavení globálních redukčních cílů po r. 2012. ČR se také bude v adekvátní míře podílet na financování opatření v oblasti předcházení změny klimatu a adaptace v rozvojových zemích, včetně technologické spolupráce. Klimatické aspekty je třeba integrovat do stávajícího systému rozvojové spolupráce ČR.

Dalším cílem, který má vazbu k OPD je cíl: Chránit volnou krajinu, zejména formou minimalizace fragmentace ekosystémů (především v případech, kdy dochází výstavbou infrastruktury i sídel k postupnému oddělování celých krajinných nebo orografických celků) a minimalizace záborů zejména kvalitních půd. Problematiku fragmentace a vazeb přírodních prvků v území je také nutné důsledně zohledňovat v rámci rozvoje území.

Z uvedených rámců udržitelného rozvoje ČR řeší OPD pouze dílčí části a pro sledování vazeb na OPD jsou uplatněny následující indikátory:

- Emise skleníkových plynů (tuny CO₂ ekv./rok)
- Průchodnost pozemních komunikací pro volně žijící živočichy (UAT – národní úroveň, počet objektů na km – projektová úroveň)

Státní politika životního prostředí 2004 – 2010

SPŽP je zásadní referenční dokument pro ostatní sektorové i regionální politiky z hlediska životního prostředí. Aktualizovaná SPŽP je proto koncipována tak, aby vymezila konsensuální rámec pro dlouhodobé a střednědobé směřování rozvoje environmentálního rozměru udržitelného rozvoje České republiky, od května 2004 člena Evropských společenství.

Stanovuje následující cíle a opatření s vazbou na OPD:

- snižování zátěže populace v sídlech z hlediska expozice dopravnímu hluku,
- snižování emisí skleníkových plynů,
- při modernizaci silniční sítě využívat především stávající silnice, popř. jejich koridory a omezit tím fragmentaci krajiny novými trasami a nesnižovat průchodnost krajiny pro živočichy,
- podporovat vhodná technická a infrastrukturní opatření (silniční obchvaty měst, protihlukové bariéry podél silnic i železničních tratí) vedoucí k minimalizaci

zdravotních rizik a negativních vlivů na životní prostředí působených nadměrným zatížením sídel hlukem a emisemi škodlivých látek z pozemní dopravy;

- omezovat dopravní hlučnost, pokračovat v monitorování hluku v okolí pozemních dopravních cest (silničních a železničních);
- realizovat programy, které budou vést ke snižování emisí z dopravy;

Státní politika životního prostředí sleduje následující Indikátory s vazbou na vlivy OP D na životní prostředí:

- Emise oxidu uhličitého (CO₂)
- emise v t CO₂ na obyvatele
- emise v t CO₂ na 1000 USD HDP
- Emise oxidů dusíku (NO_x)
- emise v kg NO₂ na 1000 USD HDP
- emise v tunách NO₂ na km² území
- emise v kg NO₂ na obyvatele

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století

Zdraví 21 patří k základním dokumentům národní úrovně pro oblast zdraví a životního prostředí. Vychází z principu společné strategie více odvětví a je výrazem politického konsenzu jednotlivých resortů ve vztahu ke strategii řešení problémů zdraví a životního prostředí.

Stanovuje cíl:

- Snižovat vliv dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel.

Indikátor:

- Podíl populace, vystavené určité úrovni expozice škodlivým faktorům.